

OLGA KACJAN – PREJEMNICA NAGRADE BERT ZA ŽIVLJENJSKO DELO NA PODROČJU FILMSKE IGRE

Filmski izraz Olge Kacjan je osupljivo večplasten in za gledalca venomer čudovito begajoč: v razčlembi in prezentaciji likov se igralka vselej pogumno in brez zadržkov podaja na raziskovanja mnogoterih plasti človekovega obstoja. Z vsakim likom gledalcu ponuja (nikoli preprost) dostop do celovitih in zato zapletenih skrivnosti Človeka; v to vlogo Kacjan postavi svoje pojavnost, način igre in odnos do življenja, posledično do umetniškega izraza.

Olga Kacjan na filmu redko nastopi v glavni vlogi, a vendarle se njeni liki (od igralko podarjeni, torej tudi naši) gledalcu zapišejo v spomin – nekoč, ko smo še vsi hodili v kino, tudi kolektivni.

Že prva vloga v celovečernem filmu, slovenski klasiki *Povest o dobrih ljudeh* (France Štiglic, 1975), je razkrila igralko s presenetljivo, celo nezemeljsko filmsko prezenco. Na otočku človeških odnosov in hrepenenj je slepo dekle Katica, ki jo upodobi Kacjan, skoraj nestvarna, a tudi oprijemljivo iz mesa in krvi: kakor liki v grških tragedijah; sicer ne vidi, a gleda, spremlja, razume. Nežna Katica plaho tipa svet okoli sebe, a pri tem odločno zgrabi resnico. Nedolžen otrok je in hkrati ženska, ki (pri sebi in drugih) odkriva hrepenenje in ljubezen.

Enako pomemben in nič manj skrivnosten je igralkin lik Kristine v *Splavu meduze* (Karlo Godina, 1980), v katerem se kot plašna podeželska učiteljica pusti zapeljati emancipaciji, odeti v nepredvidljiv plašč avantgarde. Kacjan lik poda kot krhko in zadržano in v isti igralski sapi hrabro žensko, ki se poda v širo neznano.

Med številnimi razčlemba vrednimi vlogami Olge Kacjan pri filmu in na televiziji omenimo še svetovno protivojno klasiko Sama Peckinpaha *Železni križec* (Cross of Iron, 1977), v katerem kot ruska civilistka umori mladega nemškega vojaka – kar stori z enako mero poguma in strahu, sovraštva in sočutja.

Tako kot njen bogat in raznolik gledališki opus, je bilo tudi njeno delo na filmu ovenčano s številnimi nagradami; če jih omenimo samo nekaj: prejela je Stopovo nagrado za igralko leta 1980 za vlogo v filmu *Splav meduze*, srebrno areno na Puljskem filmskem festivalu l. 1995 za glavno vlogo v filmu *Povest o dobrih ljudeh* in Župančičevo nagrado Mesta Ljubljana za življenjsko delo (l. 2021).

Iz filmskih vlog Olge Kacjan zaslutimo stalnico igralkinega umetniškega izraza: nežna, skoraj eterična telesnost, (nepredvidljivo, pretresljivo!) ušla z ostrino misli in pogumom duha. Velika umetnica preko svojih vlog iskreno in brezkompromisno izraža celovito in načelno držo do intimnega in družbenega človeškega obstoja.

Društvo slovenskih režiserjev in režiserk, oktober 2022